

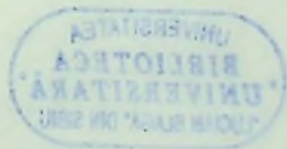
DIRECȚIA GENERALĂ CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI
A DE
ARHIVELOR STATULUI — ISTORIE ȘI TEORIE MILITARĂ

23 AUGUST 1944

Documente

1944—1945

Vol. IV

Universitatea "Lucian Blaga" din SIBIU
BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ
Nr. inv. 285.605 2024

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ

București, 1985

CUPRINS

LISTA DOCUMENTELOR

Lista documentelor	VII
List of documents	XXIII
Documente	1

- 1128 1945 februarie 1. Raport al Mișcării Democratice Naționale prin care se afirmă aderarea la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1129 1945 februarie 1. Chemare a Mișcării Democratice Progresiste din România pentru sprijinirea mișcării antifasciste și pentru izbăvirea țării.
- 1130 1945 februarie 1. Declarație a primăriei orașului Bihor (Călușevca) în care se evidențiază aportul trupelor române la izbăvirea localității și ocuparea unitară a milițiilor locale.
- 1131 1945 februarie 2. Moșionă a organizației Frontului Național-Democratic din județul Ilfov prin care se cere formarea unui guvern al Frontului Național-Democratic și înlăturarea reformei agrare.
- 1132 1945 februarie 2. Noțiuni votate de comuniste din județul Ilfov și fabricii din București prin care aderă la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1133 1945 februarie 2. Comunicat al comitetului județean al Organizației Progresiste prin care se afirmă aderarea deplină a tuturor comunistilor din județul Ilfov la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1134 1945 februarie 2. Raport asupra activității organizației comuniste din județul Ilfov în perioada 1944-1945.
- 1135 1945 februarie 2. Declarație asupra activității organizației comuniste din județul Ilfov în perioada 1944-1945.
- 1136 1945 februarie 2. Declarație a propolintului organizației comuniste din județul Ilfov în perioada 1944-1945.
- 1137 1945 februarie 2. Declarație a propolintului organizației comuniste din județul Ilfov în perioada 1944-1945.
- 1138 1945 februarie 2. Raport asupra activității organizației comuniste din județul Ilfov în perioada 1944-1945.
- 1139 1945 februarie 2. Relatare asupra activității organizației comuniste din județul Ilfov în perioada 1944-1945.

LISTA DOCUMENTELOR

- 1138 1945 februarie 1. Apel al Mișcării Dezrobirii Naționale prin care își afirmă adeziunea la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1139 1945 februarie 1. Chemare a Mișcării Tineretului Progresist din România pentru sprijinirea războiului antihitlerist și pentru refacerea țării.
- 1140 1945 februarie 1. Scrisoare a primărici orașului Březno (Cehoslovacia) în care se evidențiază aportul trupelor române la eliberarea localității și comportarea umană a militarilor români.
- 1141 1945 februarie 3. Moțiune a organizației Frontului Plugarilor din județul Ilfov prin care se cere formarea unui guvern al Frontului Național-Democratic și înfăptuirea reformei agrare.
- 1142 1945 februarie 3. Moțiuni votate de muncitori din diferite uzine și fabrici din București prin care aderă la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1143 1945 februarie 3. Comunicat al sindicatului muncitorilor tipografi prin care își afirmă hotărîrea de a nu mai tipări lucrări care conțin atacuri la adresa Frontului Național-Democratic.
- 1144 1945 februarie 3. Raport care semnalează condițiile eliberării, în urma unor lupte grele, a orașului Rožňava (Cehoslovacia).
- 1145 1945 februarie 4. Relatare asupra desfășurării întrunirii Mișcării Tineretului Progresist din România, la care a luat parte și tovarășul Nicolae Ceaușescu.
- 1146 1945 februarie 4. Declarație a președintelui organizației Iași a Partidului Național-Țărănesc prin care sprijină programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1147 1945 februarie 5. Moțiune adoptată la Craiova prin care se cere instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1148 1945 februarie 5. Reportaj asupra desfășurării adunării populare din Iași cu ocazia căreia reprezentanții tuturor partidelor și organizațiilor politice au cerut instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1149 1945 februarie 5. Relatare asupra desfășurării adunării populare din Constanța prin care s-a cerut instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.

- 1150 1945 februarie 5. Relatare asupra adunării populare organizate la Tulcea prin care s-a cerut instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1151 1945 februarie 5. Dare de seamă asupra evenimentelor militare petrecute în Dobrogea între 23 august — 1 septembrie 1944.
- 1152 1945 februarie 5—14. Sinteză cuprinzând acțiunile Diviziei 21 infanterie pentru eliberarea unor localități din Cehoslovacia.
- 1153 1945 februarie 7, Washington. Studiu confidențial al Biroului pentru informații strategice al S.U.A. (OSS) privind elaborarea în România a unei noi legislații pentru înlăturarea elementelor fasciste și pedepsirea criminalilor de război.
- 1154 1945 februarie 8, București. Telegramă a reprezentantului S.U.A. în Comisia Aliată de Control pentru România, C. V. R. Schuyler, referitoare la refuzul Sindicatului tipografilor din București de a tipări răspunsul Partidului Național-Liberal la Platforma Frontului Național-Democratic.
- 1155 1945 februarie 9. Ordin de zi al generalului de corp de armată Ion Negulescu, ministru de război, pentru care citează pe armată Corpul aerian.
- 1156 1945 februarie 9. Ordin de zi al ministrului de război, general Ion Negulescu, prin care citează marile unități ale Armatei 4 pentru contribuția adusă la eliberarea teritoriului național.
- 1157 1945 februarie 9. Știre transmisă de postul de radio Glasul Americii, în limba română, referitoare la importanța actului de la 23 August și contribuția României la războiul antihitlerist.
- 1158 1945 februarie 9. Declarație a locuitorilor comunei Szirmabesenyő (Ungaria) prin care se evidențiază comportarea umană a militarilor români față de populația civilă ungară.
- 1159 1945 februarie 10. Telegramă înaintată primului ministru general N. Rădescu de către Comitetul sindicatului metalurgist Galați referitoare la cererea muncitorilor de a se confisca pământurile moșierești.
- 1160 1945 februarie 10. Reportaje, telegrame și moțiuni privind desfășurarea amplelor manifestații din București și din țară, prin care s-a cerut instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1161 1945 februarie 10. Informații transmise de corespondentul din București al Agenției TASS cu privire la criza politică din România și activitatea pentru formarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1162 1945 februarie 10. Știre transmisă de postul de radio Glasul Americii, în limba română, cu privire la poziția opiniei publice americane și îndeosebi a cetățenilor de origine etnică română față de situația din România.
- 1163 1945 februarie 10. Raport al Comandamentului Flotei 4 aeriene către Comandamentul Suprem al aviației militare germane despre pregătirea și desfășurarea actului de la 23 August și luptele duse apoi de partea română pentru alungarea din țară a trupelor hitleriste, pierderile suferite de acestea în oameni și materiale.
- 1164 1945 februarie 10—11. Apel al Frontului Plugarilor adresat țăranilor pentru înfăptuirea reformei agrare și formarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.

- 1165 1945 februarie 11. Cuvîntare ținută de președintele Consiliului de Miniștri, general Nicolae Rădescu, cu privire la politica internă și externă a guvernului, la întrunirea din sala „Aro“.
- 1166 1945 februarie 11. Articol apărut în ziarul „Scînteia“ referitor la plecarea unui grup de tineri cehoslovaci care se găseau în România pentru a participa la eliberarea patriei lor.
- 1167 1945 februarie 12. Articol referitor la desfășurarea conferinței Frontului Național-Democratic din Cluj, la care au participat și conducători ai Partidului Național-Țărănesc din Dej și Năsăud și ai Partidului Național-Liberal din Satu Mare, care au adus adeziunile organizațiilor lor la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1168 1945 februarie 12. Extras dintr-un raport al Armatei 4 române referitor la condițiile grele în care s-au desfășurat luptele în Munții Metalici Slovaci.
- 1169 1945 februarie 13. Cuvîntare rostită de Gheorghe Gheorghiu-Dej la adunarea populară organizată de Frontul Național-Democratic în Piața Națiunii din Capitală.
- 1170 1945 februarie 13. Moțiune adoptată la adunarea populară organizată în Piața Națiunii din București, prin care s-a cerut formarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1171 1945 februarie 13. Articol apărut în ziarul „Scînteia“ prin care se relatează acțiunea de împărțire a proprietăților moșierești întreprinsă de țaranii din județele Prahova și Dimbovița.
- 1172 1945 februarie 14. Raport al comandantului Diviziei 6 infanterie privind luptele duse în Munții Metalici Slovaci.
- 1173 1945 februarie 15. Raport ce evidențiază condițiile deosebite în care au acționat marile unități din compunerea Armatei 4.
- 1174 1945 februarie 15. Comunicat al Conferinței reprezentanților celor trei mari puteri, care a avut loc la Ialta, în Crimeea.
- 1175 1945 februarie 15. Declarație a Frontului Național-Democratic cu privire la hotărârile Conferinței de la Ialta.
- 1176 1945 februarie 16. Apel al corpului didactic universitar prin care se cere venirea la conducerea țării a unui guvern democrat.
- 1177 1945 februarie 16. Articol apărut în „Scînteia“, intitulat *Armata română la Budapesta*.
- 1178 1945 februarie 16. Reportaj cu privire la Conferința prefecților din Moldova și Bucovina, desfășurată la Iași.
- 1179 1945 februarie 17. Moțiune adoptată în adunarea populară de la Tîrgu-Jiu, prin care se pronunță pentru instaurarea unui guvern democratic și înlăptuirea unor reforme sociale.
- 1180 1945 februarie 19. Declarații făcute presei de profesorul Simion Stoilov în problema rolului intelectualității în procesul de democratizare a țării.
- 1181 1945 februarie 20. Comunicat transmis de Agenția A.F.I. referitor la criza guvernamentală și situația politică din România.
- 1182 1945 februarie 20. Comunicat al postului de radio New York cu privire la contribuția armatei române la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei.

- 1183 1945 februarie 21. Comunicat transmis de Agenția Reuter referitor la criza de guvern din România și divergențele în problema reformei agrare.
- 1184 1945 februarie 22. Relatare apărută în ziarul „Scînteia“ referitoare la manifestația celor 35 000 cetățeni din Cluj care au cerut guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1185 1945 februarie 22. Comunicat al Consiliului Frontului Național-Democratic prin care Frontul Național-Democratic își asumă răspunderea guvernării țării.
- 1186 1945 februarie 22. Rezoluție adoptată la adunarea membrilor Partidului Național-Țărănesc din județul Argeș de aderare la programul Frontului Național-Democratic.
- 1187 1945 februarie 22. Detalii asupra acțiunilor operative și relevarea unor fapte de eroism în cadrul trupelor din Armata 4.
- 1188 1945 februarie 23. Text al apelului de a adera la Frontul Național-Democratic adresat membrilor Partidului Național-Țărănesc de către un grup de personalități național-țărăniste.
- 1189 1945 februarie 23, Washington. Instrucțiuni ale Departamentului de stat către reprezentanța americană din România în ceea ce privește precizarea poziției guvernului american față de evenimentele din România.
- 1190 1945 februarie 24. Informații din presă cu privire la criza politică din România, marile manifestații ale Frontului Național-Democratic și deschiderea focului contra manifestațiilor din București.
- 1191 1945 februarie 24. Protest al miniștrilor Frontului Național-Democratic adresat regelui contra provocărilor elementelor reacționare produse asupra manifestațiilor din Piața Națiunii din Capitală și în unele orașe din țară.
- 1192 1945 februarie 24. Moțiune adoptată la demonstrația cetățenilor din Capitală și județul Ilfov organizată de Frontul Național-Democratic prin care s-a cerut îndepărtarea guvernului Rădescu și înlocuirea lui cu un guvern democrat.
- 1193 1945 februarie 24. Comunicat al Agenției TASS privitor la evenimentele petrecute în România.
- 1194 1945 februarie 25. Știre transmisă de postul de radio Londra, în limba română, cu privire la comentariile ziarului „Observer“ în legătură cu criza politică guvernamentală din România.
- 1195 1945 februarie 26. Declarație a grupului de generali și ofițeri, în frunte cu generalul de divizie Constantin Vasiliu Rășcanu, prin care se desolidarizează de acțiunile și declarațiile generalului Rădescu.
- 1196 1945 februarie 26. Știre transmisă de postul de radio Moscova, în limba română, referitoare la relatările unor martori oculari privind atitudinea generalului Rădescu față de manifestații.
- 1197 1945 februarie 26. Comunicat transmis de postul de radio Londra, în limba română, referitor la criza politică guvernamentală din România.
- 1198 1945 februarie 26. Reportaj din Iași intitulat *Întreaga Moldovă se ridică împotriva asasinatelor lui Rădescu*.
- 1199 1945 februarie 26. Raport operativ al Armatei 1 române referitor la luptele duse în masivul Javorina.
- 1200 1945 februarie 26. Comunicat transmis de postul de radio Moscova în limba română, referitor la relatările făcute de presa română privind

- marile demonstrații din provincie, cerîndu-se formarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1201 1945 februarie 27. Telegramă adresată regelui de membrii Academiei Române prin care protestează împotriva reprimării manifestației populare din Piața Palatului din 24 februarie 1945.
- 1202 1945 februarie 27. Relatare cu privire la manifestația ce a avut loc la Craiova și acțiunile pentru instalarea unui prefect democrat.
- 1203 1945 februarie 27. Comunicat transmis de postul de radio Moscova, în limba română, referitor la manifestația oamenilor muncii din București ținută în 24 februarie și la măsurile de represiune întreprinse de guvernul Rădescu.
- 1204 1945 februarie 27. Relatare a Agenției Rador privind discursul ținut de W. Churchill în Camera Comunelor în legătură cu tratativele celor trei mari puteri.
- 1205 1945 februarie 28. Comunicat al Consiliului Frontului Național-Democratic în legătură cu atitudinea guvernului Rădescu.
- 1206 1945 februarie 28. Ordin de zi al Armatei 4 române prin care se citează Regimentul 1 vînători cu prilejul eliberării orașului Băzno.
- 1207 1945 februarie 28, București. Telegramă a reprezentantului S.U.A. în Comisia Aliată de Control, C. V. R. Schuyler, prin care transmite textul scrisorii adresate de el generalului V. P. Vinogradov în vederea unor acțiuni comune ale celor trei guverne — sovietic, britanic și american — pentru reglementarea situației din România.
- 1208 1945 februarie 28, Moscova. Telegramă a ambasadorului american A. Harriman conținînd o trecere în revistă a articolelor despre România apărute în presa sovietică.
- 1209 1945 februarie. Comunicat al Partidului Național-Liberal în legătură cu programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1210 1945 februarie. Dare de seamă referitoare la luptele desfășurate de corpurile 2 și 6 armată în diferite zone din Cehoslovacia în luna ianuarie 1945.
- 1211 1945 martie 1. Raport al Marelui Stat Major către Președinția Consiliului de Miniștri referitor la abuzurile, suferințele și umilințele la care sînt supuși românii din nordul Transilvaniei.
- 1212 1945 martie 1, București. Scrisoare a lui Burton Y. Berry, reprezentantului S.U.A. în România, adresată lui A. I. Vișinski, adjunct al comisarului poporului pentru afaceri externe al U.R.S.S., referitoare la necesitatea ca cele trei guverne aliante să se consulte în ceea ce privește situația României.
- 1213 1945 martie 1, București. Telegramă a reprezentantului S.U.A. în Comisia Aliată de Control pentru România, C. V. R. Schuyler, trimisă Ministerului de Război al S.U.A. în legătură cu demisia guvernului Rădescu.
- 1214 1945 martie 2. Reportaj transmis din Botoșani în legătură cu manifestația populară ce a avut loc în oraș, cu care ocazie s-a cerut demiterea guvernului Rădescu.
- 1215 1945 martie 2. Știre transmisă de postul de radio Moscova, în limba română, cu privire la situația politică internă din România, lupta poporului pentru instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.

- 1216 1945 martie 2. Comunicat transmis de postul de radio Londra, în limba franceză, cu privire la cauzele demisiei guvernului Rădescu.
- 1217 1945 martie 3. Articol apărut în ziarul „Scînteia“, prin care se subliniază adeziunea membrilor Partidului Național-Țărănesc la programul de guvernare al Frontului Național-Democratic.
- 1218 1945 martie 3. Propunere înaintată de comandantul Regimentului 34 infanterie pentru decorarea post-mortem cu ordinul „Mihai Viteazul“ clasa III-a a sublocotenentului de rezervă Mărcuș Victor, căzut eroic la 26 septembrie 1944 în luptele de la Sîngeorgiu.
- 1219 1945 martie 3, București. Raport al reprezentanței americane în Comisia Aliată de Control care informează despre discuțiile și propunerile în vederea formării guvernului dr. Petru Groza.
- 1220 1945 martie 5. Moțiune votată de românii din Maramureș în care își exprimă hotărîrea de a avea o conducere care să-i reprezinte și să le apleze interesele, precum și voința de a face parte din statul român de care au fost separați prin Dictatul fascist de la Viena.
- 1221 1945 martie 5. Moțiune adoptată de muncitorii din Valea Jiului prin care se cere instaurarea unui guvern al Frontului Național-Democratic.
- 1222 1945 martie 5. Moțiune a primului congres al delegaților învățătorilor socialiști din România.
- 1223 1945 martie 5. Chemare a Consiliului Frontului Național-Democratic adresată cetățenilor, prin care sînt chemați la întrunirea populară organizată pentru susținerea guvernului condus de dr. Petru Groza.
- 1224 1945 martie 5. Articol din ediția specială a ziarului „România liberă“ referitor la situația politică din țară.
- 1225 1945 martie 5. Adresă a șefului Marelui Stat Major român, general de corp de armată Constantin Sănătescu, către generalul de divizie V. P. Vinogradov, în care își exprimă dezacordul față de măsura adoptată de Comisia Aliată de Control de dezarmare a personalului destinat pazei unor comandamente și instituții din București.
- 1226 1945 martie 5. Comentariu transmis de postul de radio Moscova, în limba română, referitor la articolul apărut în ziarul „Pravda“, privind evenimentele din România, politica reacționară dusă de generalul Rădescu și conducătorii partidelor istorice.
- 1227 1945 martie 5, București. Raport al reprezentanței americane în Comisia Aliată de Control privind acțiunile pentru instaurarea guvernului dr. Petru Groza.
- 1228 1945 martie 5, București. Scrisoare de răspuns a lui A. I. Vișinski adresată lui Burton Y. Berry în care precizează poziția guvernului sovietic privind componența noului guvern român și sarcinile acestuia.
- 1229 1945 martie 5, Washington. Propunere a Departamentului de stat privind crearea unui comitet politic general în România, menit să supravegheze desfășurarea evenimentelor pe scena politică românească.
- 1230 1945 martie 6. Cuvîntare rostită de Gheorghe Gheorghiu-Dej la adunarea populară organizată de Frontul Național-Democratic cu ocazia instaurării guvernului dr. Petru Groza.
- 1231 1945 martie 6. Declarații făcute presei de dr. Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri, cu privire la programul și sarcinile guvernului.
- 1232 1945 martie 6. Decret regal cu privire la organizarea ministerelor și numirea miniștrilor în guvernul condus de dr. Petru Groza.

- 1233 1945 martie 6. Comunicat al Ministerului de Război referitor la reintegrarea în drepturi a unor ofițeri și generali.
- 1234 1945 martie 6. Comunicat al Marelui Stat Major al armatei asupra operațiilor de luptă ale Armatei 1 române.
- 1235 1945 martie 6. Relatare despre împărțirea moșiilor în unele localități din țară.
- 1236 1945 martie 6. Scrisoare a primăriei comunale Osrblic (Cehoslovacia) înmînată eliberatorilor acestei localități.
- 1237 1945 martie 6. Comentariu transmis de postul de radio Moscova, în limba română, cu privire la articolul apărut în revista sovietică „Războiul și clasa muncitoare” asupra situației politice din România.
- 1238 1945 martie 6. Știri transmise de Agenția TASS referitoare la întrunirile populare ținute în București prin care se cerea formarea unui guvern de largă concentrare a forțelor democratice românești, condus de dr. Petru Groza.
- 1239 1945 martie 7. Ordin de zi al ministrului de război, general Constantin Vasiliu Rășcanu, dat în urma numirii sale la conducerea ministerului.
- 1240 1945 martie 7. Articol referitor la comentariile postului de radio Moscova asupra evenimentelor din România.
- 1241 1945 martie 7, Moscova. Telegramă a ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, prin care informează despre conținutul unei scrisori adresate lui de V. M. Molotov referitoare la sensul pe care l-a dat sovieticii instalării unui guvern democrat în România.
- 1242 1945 martie 8. Comunicat al Consiliului Frontului Național-Democratic cu privire la tratativele pentru un nou guvern.
- 1243 1945 martie 8. Textul scrisorii adresate lui I. V. Stalin de președintele Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, și ministrul de externe, Gheorghe Tătărăscu.
- 1244 1945 martie 8. Textul cuvîntării președintelui Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, cu ocazia instalării ministrului propagandei naționale.
- 1245 1945 martie 8. Textul declarației făcute de Gheorghe Gheorghiu-Dej ministrul comunicațiilor și lucrărilor publice, în ședința Consiliului de Miniștri.
- 1246 1945 martie 8. Textul declarației făcute de Gheorghe Tătărăscu, vice-președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de externe, în ședința Consiliului de Miniștri.
- 1247 1945 martie 8. Comunicat transmis de Agenția Reuter cu privire la componența și activitatea guvernului democrat-popular condus de dr. Petru Groza.
- 1248 1945 martie 9. Text al declarației ministrului propagandei, Petre Constantinescu-Iași, făcută în fața ziaristilor români și străini.
- 1249 1945 martie 9. Comunicat al Marelui Stat Major al armatei cu privire la desfășurarea operațiilor de luptă ale Armatei 1 române în regiunea munților Javorina.
- 1250 1945 martie 9. Textul răspunsului dat guvernului român de către I. V. Stalin cu privire la instaurarea administrației românești pe întreg teritoriul Transilvaniei.
- 1251 1945 martie 9. Comunicat transmis de Agenția Reuter referitor la stabilizarea situației politice din România și poziția U.R.S.S. față de problemele ce stau în fața guvernului dr. Petru Groza.

- 1252 1945 martie 10. Comentariu transmis de postul de radio Vocea Americii, în limba română, referitor la succesul trupelor române în munții Javorina.
- 1253 1945 martie 10—11, Londra. Telegrama ale ambasadorului american, John Winant, informînd despre căderea guvernului Rădescu și instaurarea guvernului dr. Petru Groza.
- 1254 1945 martie 11. Telegrama adresate de dr. Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri, lui I. V. Stalin, F.D. Roosevelt, președintele S.U.A., și W. Churchill, primul ministru al Marii Britanii, prin care se afirmă hotărîrea guvernului român de a acționa cu toate forțele pentru zdrobirea Germaniei fasciste.
- 1255 1945 martie 11. Știre transmisă de postul de radio Londra, în limba română, referitoare la reintegrarea Transilvaniei în cadrul statului român.
- 1256 1945 martie 12. Textul cuvîntării prim-locțiitorului comisarului popoului pentru afacerile externe al U.R.S.S., A. I. Vișinski, cu ocazia instaurării administrației românești în nordul Transilvaniei.
- 1257 1945 martie 12. Notă asupra activității desfășurate de Secția a IV-a din Marele Stat Major pentru îmbunătățirea aprovizionării cu subzistențe și echipament.
- 1258 1945 martie 13. Textul cuvîntării primului ministru dr. Petru Groza la adunarea populară din Piața Libertății — Cluj.
- 1259 1945 martie 13, Washington. Instrucțiuni ale Departamentului de stat către reprezentanța S.U.A. la București în legătură cu poziția reprezentanților american și britanic față de festivitățile de la Cluj prilejuite de preluarea administrației părții de nord-vest a țării.
- 1260 1945 martie 14. Textul cuvîntării primului locțiitor al comisarului popoului pentru afaceri externe al U.R.S.S., A. I. Vișinski, la adunarea populară din București.
- 1251 1945 martie 14. Cuvîntarea primului locțiitor al comisarului popoului pentru afaceri externe al U.R.S.S., A. I. Vișinski, rostită în Gara de Nord din București.
- 1262 1945 martie 14. Știre transmisă de postul de radio Londra, în limba franceză, referitoare la situația politică din România.
- 1263 1945 martie 14. Notă rezumativă a comandantului Corpului 4 armată, general de corp de armată Ion Boițeanu, asupra acțiunilor purtate de diviziile 2 și 3 vînători de munte pentru cucerirea masivului Javorina.
- 1264 1945 martie 14. Comunicat al Marelui Stat Major despre luptele desfășurate de trupele române în munții Tatra Mică și la sud-vest de Zvolen.
- 1265 1945 martie 15, Londra. Telegramă a ambasadorului american în Marea Britanie, John Winant, prin care transmit cîteva comentarii ale presei londoneze pe marginea dezbatărilor din Camera Comunelor asupra situației din România.
- 1266 1945 martie 16. Raport care face cunoscut că Divizia 21 infanterie a fost evidențiată de către general-locotenentul F. F. Jmacenko.
- 1267 1945 martie 17. Ordin de zi prin care șeful Marelui Stat Major citează Corpul 7 armată pentru eroismul dovedit în luptele de la Budapesta.
- 1268 1945 martie 17, București. Raport al lui Burton Y. Berry, reprezentantul Statelor Unite în România, privind atitudinea lui I. Maniu în timpul evenimentelor care au dus la schimbarea guvernului Rădescu.

- 1269 1945 martie 17, Washington. Notă a ambasadei britanice la Washington privind consultările tripartite asupra situației din România.
- 1270 1945 martie 18. Comentarea de către radio Moscova a evenimentelor din România și a numirii noului guvern condus de dr. Petru Groza.
- 1271 1945 martie 19, Washington. Noi propuneri americane în legătură cu cererea Departamentului de stat de a se iniția consultări tripartite asupra situației din România.
- 1272 1945 martie 19, Washington. Comunicare a șefului Secției pentru probleme sud-est europene a Departamentului de stat, Cavendish W. Cannon, referitoare la răspunsul lui V. M. Molotov la propunerile americane privind organizarea de consultări tripartite asupra situației din România.
- 1273 1945 martie 20. Ordin de zi al generalului de corp de armată Vasile Atanasiu, comandantul Armatei 1, prin care elogiază contribuția ostașilor români la eliberarea Cehoslovaciei.
- 1274 1945 martie 20 — mai 9. Extrase din jurnalul de operații al Regimentului 26 infanterie din care rezultă ecoul reformei agrare în unitățile de pe front, precum și unele acțiuni militare purtate pentru eliberarea Cehoslovaciei.
- 1275 1945 martie 21, București. Interviu acordat de dr. Petru Groza unor corespondenți ai presei americane.
- 1276 1945 martie 22. Apel al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist din România cu ocazia deschiderii săptămânii mondiale a tineretului antifascist.
- 1277 1945 martie 22. Articol din ziarul „România liberă” intitulat *Săptămîna mondială a tineretului antifascist*.
- 1278 1945 martie 22. Memoriu al președintelui Partidului Național-Liberal către dr. Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri, în legătură cu refuzul de a participa la constituirea guvernului.
- 1279 1945 martie 23. Textul decretului-lege pentru înfăptuirea reformei agrare.
- 1280 1945 martie 23. Textul declarației făcute presei de către Gh. Tătăărăscu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor externe, cu prilejul decretării legii reformei agrare.
- 1281 1945 martie 24. Sinteză asupra operațiilor desfășurate de Armata 1 în zona râului Hron între 10 februarie și 20 martie 1945.
- 1282 1945 martie 25. Apel al Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist din România, adresat tuturor tinerilor muncitori, țărani, elevi, studenți, ostași de a sprijini acțiunile guvernului dr. Petru Groza.
- 1283 1945 martie 25. Relatare asupra vizitei prefectului județului Dolj în diferite localități din județ.
- 1284 1945 martie 25—27. Extrase din jurnalul de operații al Regimentului 95 infanterie referitoare la luptele desfășurate de această unitate în capul de pod de peste Hron de la Žarnovica.
- 1285 1945 martie 26 și aprilie 12. Extras din jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă referitor la luptele duse în Cehoslovacia pentru străpungerea apărării inamicului de pe râul Hron și pentru eliberarea localității Hohenrappersdorf de pe teritoriul Austriei.

- 1286 1945 martie 28. Scrisoare adresată de conducerea comunei Piarg prin care se apreciază buna comportare a soldaților români care au contribuit la eliberarea comunei.
- 1287 1945 martie 29. Declarații făcute pentru presa română și străină de către ministerul de externe Gheorghe Tătărăscu.
- 1288 1945 martie 29. Cuvîntul prefectului județului Odorhei, Szilágyi Ignatie, la conferința prefectilor din nordul Transilvaniei.
- 1289 1945 martie 29, Londra. Adresă prin care secretarul II al Ambasadei americane la Londra, Robert Coe, transmite textul declarației secretarului de stat pentru afaceri externe al Marii Britanii, Anthony Eden, asupra situației din România, făcută în Camera Comunelor.
- 1290 1945 martie 30. Textul cuvîntării primului ministru dr. Petru Groza cu ocazia conferinței prefectilor din nordul Transilvaniei.
- 1291 1945 martie 30. Textul discursului ministrului justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, cu prilejul conferinței prefectilor din nordul Transilvaniei.
- 1292 1945 martie 30. Comunicatul Marelui Stat Major al armatei cu privire la desfășurarea operațiilor de luptă de pe teritoriul cehoslovac.
- 1293 1945 martie 31. Apel al Consiliului Frontului Național-Democratic pentru însămințarea imediată a pămînturilor date țăranilor prin reforma agrară.
- 1294 1945 martie 31. Rezoluție adoptată la Congresul Partidului Național-Țărănesc din județul Argeș privind aderarea și conlucrarea cu Frontul Național-Democratic.
- 1295 1945 martie 31. Comunicat al postului de radio Londra, în limba română, în legătură cu declarațiile făcute presei de către ministrul de externe Gheorghe Tătărăscu.
- 1296 1945 martie 31. Comunicat al postului de radio Moscova, în limba engleză, referitor la citarea trupelor române de sub comanda generalului Dăscălescu de către mareșalul I. V. Stalin pentru actele de bravură la eliberarea orașului Banská-Bystrica.
- 1297 1945 aprilie 2. Decret-lege privind stabilirea cetățeniei locuitorilor din partea de nord-vest a țării.
- 1298 1945 aprilie 2. Ordin de zi pe armată dat de generalul de divizie C. Vasiliu Rășcanu cu ocazia cîștigării bătăliei de la Banská-Bystrica de către trupele armatei române de sub comanda generalului de corp de armată Dăscălescu Nicolae.
- 1299 1945 aprilie 3. Telegramme adresate Consiliului Frontului Național-Democratic prin care se transmit mulțumiri pentru înfăptuirea reformei agrare.
- 1300 1945 aprilie 3. Moțiune votată de adunarea salariaților Ministerului de Interne cu ocazia alegerii noului comitet sindical.
- 1301 1945 aprilie 3. Conferința ținută la radio de ministrul justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, privind principiile care stau la baza extinderii legislației românești în partea de nord-vest a României.
- 1302 1945 aprilie 3. Raport operativ al Armatei 1 române către Marele Stat Major privind operațiile duse între riurile Hron și Nitra.
- 1303 1945 aprilie 4. Mesajul postului de radio Londra, adresat poporului român, prin care atrage atenția că hitleriștii au lăsat în România agenți ai Coloanei a V-a pentru a activa în vederea dezorganizării țării.

- 1304 1945 aprilie 4. Dare de seamă asupra luptelor desfășurate de trupele române în perioada 21 martie — 2 aprilie 1945 în zona cuprinsă între râurile Hron și Nitra din Cehoslovacia.
- 1305 1945 aprilie 5. Circulară a Comitetului Central al Frontului Plugarilor, adresată țăranimii, pentru aplicarea reformei agrare.
- 1306 1945 aprilie 5. Telegramă adresată de I. V. Stalin președintelui Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, în care se evidențiază eroismul armatelor 1 și 4 române.
- 1307 1945 aprilie 5. Comunicat pentru presă cu privire la ajutorul bănesc acordat de lucrătorii uzinelor „Mirșa”—Avrig ostașilor ce luptă pe front împotriva hitlerismului.
- 1308 1945 aprilie 5. Extras din ordinul de zi al comandantului suprem sovietic adresat comandantului Frontului 2 ucrainean cu prilejul eliberării orașelor Prievidza și Bánovce, prin care, alături de trupele sovietice, sînt citate și trupele Armatei 1 române și ale Corpului aerian român.
- 1309 1945 aprilie 5. Raport operativ al Armatei 4 române referitor la eliberarea orașului Kremnica și a altor localități cehoslovice.
- 1310 1945 aprilie 6. Articol publicat în ziarul „Ardealul” referitor la citarea prin ordine de zi de către comandantul suprem al forțelor armate sovietice, mareșalul I. V. Stalin, a vitejiei armatei române în luptele purtate împotriva Germaniei hitleriste.
- 1311 1945 aprilie 6. Comunicat al Marelui Stat Major asupra operațiilor din Cehoslovacia.
- 1312 1945 aprilie 7. Telegramă a Centrului de informații „C” adresată Armatei 4 române privind condițiile în care Divizia 24 infanterie ungară s-a predat în cursul zilelor de 5—7 aprilie diviziei române.
- 1313 1945 aprilie 7. Informații telegrafice cu privire la întrunirile polonezilor ce trăiesc în România și adeziunea lor la politica guvernului provizoriu al Republicii Polone.
- 1314 1945 aprilie 8. Comunicat al Marelui Stat Major cu privire la operațiile de luptă duse de trupele române de sub comanda generalului Nicolae Dăscălescu pe teritoriul cehoslovac.
- 1315 1945 aprilie 8. Ordin de zi al ministrului de război, prin care este citat căpitanul în rezervă Pătrășcoiu V. Victor.
- 1316 1945 aprilie 9. Manifest adresat populației Capitalei pentru sprijinirea frontului.
- 1317 1945 aprilie 9. Textul regulamentului legii nr. 187/1945 pentru înfăptuirea reformei agrare.
- 1318 1945 aprilie 9. Articol apărut în ziarul „Scînteia” în care se comentează luptele eroice duse de armatele române contra armatelor hitleriste.
- 1319 1945 aprilie 9. Raport special al Marelui Stat Major pentru decorarea comandantului Armatei 1 române, generalul de corp de armată Vasile Atanasiu.
- 1320 1945 aprilie 9. Mulțumiri exprimate de oficialități comandantului Corpului 6 armată pentru eliberarea orașului Turčiansky Sv. Martin (Cehoslovacia).
- 1321 1945 aprilie 10. Raport referitor la luptele desfășurate de Divizia 21 infanterie.
- 1322 1945 aprilie 11. Articol publicat în ziarul „Libertatea” referitor la criza Partidului Național-Țărănesc și a Partidului Național-Liberal.

- 1323 1945 aprilie 11. Ordin de zi al ministrului de război prin care citează Armata 1 română pentru succesele obținute în operațiile de forțare a râurilor Hron, Nitra și Váh.
- 1324 1945 aprilie 12. Rapoarte-sinteză asupra luptelor desfășurate de Armata 1 între râurile Nitra, Váh și Morava din Cehoslovacia.
- 1325 1945 aprilie 13. Apel al Uniunii Femeilor Antifasciste din România, adresat tuturor femeilor, de a adera, lupta și munci în cadrul Uniunii.
- 1326 1945 aprilie 13. Textul apelului Comitetului de conducere al Tineretului Progresist din România.
- 1327 1945 aprilie 16. Comunicat al Ministerului Agriculturii și Domeniilor privind aplicarea legii reformei agrare.
- 1328 1945 aprilie 16. Ordin de zi al ministrului de război privind citarea, avansarea și decorarea maiorului Popescu Eugen din Regimentul 26 dorobanți, căzut eroic în atacul dat pentru cucerirea masivului Javorina.
- 1329 1945 aprilie 17. Extras din ordinul de zi al comandantului suprem sovietic adresat comandantului Frontului 2 ucrainean cu prilejul eliberării orașului Zistersdorf de pe teritoriul Austriei, prin care, alături de trupele sovietice, sînt citați și tanchiștii regimentului comandat de colonelul Stan Zătreanu.
- 1330 1945 aprilie 18. Discursul rostit de dr. Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri, cu ocazia solemnității integrării Diviziei „Tudor Vladimirescu” în unitățile armatei române.
- 1331 1945 aprilie 18. Comunicat publicat în ziarul „Ardealul” referitor la decorarea Regimentului 96 infanterie pentru vitejia și spiritul de sacrificiu dovedite în luptele împotriva armatelor hitleristo-horthyste.
- 1332 1945 aprilie 19. Comunicat al Marelui Stat Major al armatei asupra operațiilor de luptă din 19 aprilie 1945.
- 1333 1945 aprilie 22. Articol apărut în ziarul „Scînteia” intitulat *Înainte ! Să fim demni de primul 1 Mai liber !*
- 1334 1945 aprilie 22. Ordin de zi al ministrului de război prin care sînt citați pe întreaga armată ofițeri, subofițeri și ostași din Grupul de cercetare.
- 1335 1945 aprilie 23. Circulară a Comitetului Central al Frontului Plugarilor cu ocazia zilei de 1 Mai.
- 1336 1945 aprilie 24. Textul declarațiilor făcute presei de către ministrul sănătății, dr. D. Bagdasar, cu privire la rezultatele vizitei în Moldova.
- 1337 1945 aprilie 25. Ordin de zi dat de ministrul de război prin care este citat pe întreaga armată sergentul Bălănescu Ion.
- 1338 1945 aprilie 26. Raport asupra activității desfășurate de o unitate română de căi ferate în Austria.
- 1339 1945 aprilie 26. Ordin de zi al comandantului Corpului 2 armată, general C. Ionașcu, cu ocazia numirii sale în postul de comandant.
- 1340 1945 aprilie 26. Manifest lansat de Frontul Unic Muncitoresc cu ocazia zilei de 1 Mai.
- 1341 1945 aprilie 27. Apel al Comitetului Central al Tineretului Progresist cu ocazia zilei de 1 Mai.
- 1342 1945 aprilie 27, Washington. Studiu informativ al Biroului pentru informații strategice al S.U.A. (OSS) intitulat „Guvernul Frontului

- Democratic din România" în care se face o analiză politică a împrejurărilor în care a venit la putere acest guvern.
- 1343 1945 aprilie 28. Scrisoare a președintelui Comitetului național din Vracov (Cehoslovacia), către comandamentul Diviziei 9 cavalerie, prin care elogiază trupele române care au eliberat localitatea.
- 1344 1945 aprilie 28. Comunicat al Marelui Stat Major cu privire la operațiile de luptă ale trupelor române, în colaborare cu cele sovietice, pe teritoriul Cehoslovaciei.
- 1345 1945 aprilie 30. Textul comentariului transmis de postul de radio New York privind activitatea guvernului dr. Petru Groza.
- 1346 1945 aprilie. Circulară a Comitetelor Centrale ale P.C.R. și P.S.D. elaborată cu prilejul împlinirii unui an de activitate a Frontului Unic Muncitoresc.
- 1347 1945 aprilie. Raport contrainformativ al comandantului Corpului 7 armată, general de divizie Niculescu Radu Cociu, asupra stării de spirit și situației disciplinare existente în rândurile unităților subordonate.
- 1348 1945 mai 1. Manifest adresat de Confederația Generală a Muncii cu ocazia zilei de 1 Mai.
- 1349 1945 mai 1. Salut adresat de Comitetul sindicatului ziariștilor profesioniști, la posturile de radio, cu prilejul primului 1 Mai liber.
- 1350 1945 mai 2. Articol din ziarul „Scînteia” intitulat *1 Mai întâmpinat cu fruntea sus*, referitor la victoriile repurtate de popor și armată.
- 1351 1945 mai 2. Comunicat al Marelui Stat Major cu privire la desfășurarea operațiilor din ziua de 1 mai 1945 pe teritoriul cehoslovac.
- 1352 1945 mai 2. Ordin de zi dat de ministrul de război prin care este citat pe armată sublocotenentul Hânzu Gheorghe .
- 1353 1945 mai 2. Proces-verbal privind activitatea unei subunități române de căi ferate în Austria.
- 1354 1945 mai 3. Comunicat al Marelui Stat Major cu privire la operațiile de luptă din ziua de 2 mai 1945 duse pe teritoriul cehoslovac.
- 1355 1945 mai 3. Textul expunerii făcute de ministrul Ion Gheorghe Maurer la Congresul negustorilor din România, indicînd sarcinile ce revin acestora pentru combaterea speculei.
- 1356 1945 mai 3, *București*. Notă asupra situației politice și economice din România adresată de generalul C.V.R. Schuyler președintelui S.U.A.
- 1357 1945 mai 8. Notă întocmită de Armata 1 română privind luptele duse de Divizia 19 infanterie pentru eliberarea orașului Kojetin.
- 1358 1945 mai 8. Mesajele adresate de președintele Statelor Unite, H. Truman, mareșalului I. V. Stalin și lui W. Churchill, primul-ministru al Marii Britanii, cu ocazia semnării actului de capitulare necondiționată a Germaniei.
- 1359 1945 mai 8. Proclamația lui W. Churchill, difuzată la radio Londra, referitoare la semnarea actului de capitulare necondiționată a Germaniei.
- 1360 1945 mai 8. Proclamația președintelui Statelor Unite, H. S. Truman, cu ocazia capitulării Germaniei.
- 1361 1945 mai 8, *Berlin*. Actul de capitulare necondiționată a forțelor armate germane.

- 1362 1945 mai 9. Ordin de zi al ministrului de război, general de corp de armată C. Vasiliu Rășcanu, emis cu ocazia victoriei asupra Germaniei hitleriste.
- 1363 1945 mai 9. Comunicat al postului de radio Moscova referitor la semnarea actului capitulării necondiționate a forțelor armate germane.
- 1364 1945 mai 10. Cuvîntare rostită de ministrul justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, cu prilejul sărbătoririi Zilei Victoriei în sala „Aro” din Capitală.
- 1365 1945 mai 10. Cuvîntare a vicepreședintelui Consiliului de Miniștri, ministru al afacerilor externe, Gheorghe Tătărăscu, cu ocazia sărbătoririi Zilei Victoriei.
- 1366 1945 mai 10. Ordin emis cu prilejul capitulării necondiționate a Germaniei naziste.
- 1367 1945 mai 11. Articol din ziarul „Scînteia”, intitulat *Victoria !*, referitor la încheierea războiului și perspectivele pentru România.
- 1368 1945 mai 13. Textul cuvîntării rostite de Mihail Sadoveanu, președinte de onoare al Tineretului Progresist din România, în aula Universității Mihăilene din Iași.
- 1369 1945 mai 13. Articol din ziarul „Scînteia”, intitulat *În fața judecării poporului*, referitor la pedepsirea criminalilor de război.
- 1370 1945 mai 14. Scrisoare de mulțumire în care se evidențiază comportarea umanitară și civilizată a unităților militare române în orașul Brno.
- 1371 1945 mai 15. Cuvîntare rostită de profesorul P. Constantinescu-Iași, ministrul propagandei, la adunarea organizată în sala Teatrului Național din Iași, cu ocazia deschiderii Universității.
- 1372 1945 mai 18. Ordin de zi dat de Marele Stat Major prin care este citat pe armată căpitanul Vasiliu Rășcanu C. Iuliu Constantin.
- 1373 1945 mai 29. Telegramă adresată de Eduard Beneș, președintele Republicii Cehoslovacia, suveranului României, Mihai I, prin care se evidențiază contribuția activă a armatei române la eliberarea Cehoslovaciei.
- 1374 1945 mai 30. Telegramă a suveranului României, Mihai I, adresată președintelui Republicii Cehoslovacia, Eduard Beneș, prin care apreciază că faptele de arme săvîrșite în comun în lupta pentru eliberarea teritoriului cehoslovac vor contribui la întărirea prieteniei româno-cehoslovace.
- 1375 1945 mai 30. Ordinul de zi nr. 167 al comandantului Armatei 4 române.
- 1376 1945 mai. Memoriu întocmit de generalul Vasile Atanasiu, evidențind comportarea marilor unități și a trupelor tehnice în operațiile din Cehoslovacia.
- 1377 1945 mai. Dare de seamă relevînd cooperarea româno-sovietică și luptele purtate pentru eliberarea părții de nord-vest a României, a Ungariei și Cehoslovaciei.
- 1378 1945 mai. Dare de seamă asupra misiunilor executate de tanchiștii români pe teritoriile Cehoslovaciei și Austriei, în perioada 26 februarie — 8 mai 1945.
- 1379 1945 mai. Memoriu asupra operațiilor efectuate de Divizia 3 munte în intervalul 9 aprilie — 10 mai.
- 1380 1945 mai. Propuneri ale Secției operații din Marele Stat Major privind interpretarea aplicării unor articole din Convenția de armistițiu.

- 1381 1945 mai. Sinteza întocmită de Marele Stat Major asupra operațiilor desfășurate de armata română pentru înfrângerea forțelor hitleristo-horthyste între 23 august 1944—12 mai 1945.
- 1382 1945 mai. Consecințele politice și militare ale actului de la 23 August 1944 relevate într-o sinteză întocmită de Marele Stat Major român la sfârșitul războiului antihitlerist.
- 1383 1945 mai — iunie. Scrisoare-memoriu trimisă de profesorul universitar dr. Pop Alexandru ziarului „Világosság” din Cluj.
- 1384 1945 iunie 12. Ordin de zi al ministrului de război prin care este citat pe armată căpitanul Decuseară Gheorghe.
- 1385 1945 iunie 13. Cuvîntarea rostită de Lucrețiu Pătrășcanu, ministrul justiției, în sala Colegiului academic din Cluj.
- 1386 1945 iunie. Memoriu al reprezentanței române în Comisia Aliată de Control cu privire la îndeplinirea prevederilor Convenției de armistițiu.
- 1387 1945 iulie 1. Expunerea lui Gh. Tătărăscu la Congresul general al Partidului Național-Liberal.
- 1388 1945 iulie 6. Decretul de decorare cu ordinul „Victoria” a regelui Mihai de către Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S.
- 1389 1945 iulie 25. Notă referitoare la aprecierea importanței internaționale a insurecției de la 23 August 1944.
- 1390 1945 august 24. Textul discursului rostit la radio de către Gh. Tătărăscu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, referitor la activitatea dusă de România pe plan intern și internațional după 23 August 1944.
- 1391 1945. Extras din sinteza *Contribuția militară a României în războiul contra Germaniei și Ungariei*, întocmită de Marele Stat Major la sfârșitul războiului antihitlerist.
- 1392 1945. Dare de seamă asupra sprijinului și ajutorului material dat de trupele române populației ungare și cehoslovace.